
Olecko, Plac Zamkowy 3, gm. loco, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 18-80/-

Informator Archeologiczny : badania 33, 237-238

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

OLECKO, ul. Nocznickiego 5, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 18-80/-

- skraj miasta lokacyjnego (XVII/XVIII w.-2 połowa XIX w.)

Nadzór archeologiczny przeprowadzony w lipcu, przez mgr Jerzego Marka Łapo (autor sprawozdania, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie). Finansowane przez inwestora prywatnego.

Przebadano obszar wzdłuż ścian budynku na długości 51,6 m, o powierzchni około 20 m².

Wobec odsłaniania stosunkowo niewielkiej powierzchni badania archeologiczne ograniczały się do obserwacji i dokumentacji układu stratygraficznego oraz pozyskania materiału zabytkowego.

Pod warstwą humusu (od strony podwórza) i pod chodnikiem znajdowały się warstwy piaskowo - żwirowe oraz piaskowe z gruzem, związane z pracami budowlanymi prowadzonymi przy budynku oraz z wkopywaniem różnego rodzaju sieci urządzeń miejskich na przestrzeni ostatnich około 100 lat. Wkopy częściowo zniszczyły strop szarozółtej warstwy kulturowej o miąższości 0,65-1,1 m, która tworzyła się w sposób niezakłócony od około przełomu XVII i XVIII w. po 2 połowę XIX w.

Warstwa ta przykrywała w centralnej części ściany frontowej budynku, pod istniejącym fundamentem, niewielki kamienno - ceglany, spojony gliną mur, przypuszczalnie fundamentowy, wraz z przylegającą do niego warstwą żółtego piasku, grubości 2 cm, a pod nią szarozółtą warstwą kulturową o miąższości 10 cm. Najprawdopodobniej są to relikty budynku wzniesionego około 2 połowy XVII w. Został on posadowiony na 2-8 cm warstwie spalenizny, przykrywającej żółto - szaro piaskową warstwą kulturową.

Warstwą węgla drzewnych oprócz środkowej części ściany frontowej, stwierdzono także przy wschodnim narożniku współczesnego budynku. Natomiast żółto - szaro piaszczysta warstwa kulturowa zalegająca na calcowym, żółtym piasku, znajdowała się wzdłuż ścian południowej partii współczesnego budynku i przy jego północnym narożniku. Tą najstarszą warstwę osadniczą można utożsamiać z fazą lokacyjną Olecka 1560-1656, zakończoną spaleniem miasta przez „Tatarów”.

Kamienny, spajany gliną fundament budynku w żadnym miejscu nie naruszył najstarszych XVI-XVII - wiecznych warstw kulturowych, nie zaobserwowano też śladów wykopów fundamentowych. Można przypuszczać, iż jego spągowe partie zostały posadowione bezpośrednio na powierzchni gruntu około przełomu XVII i XVIII w. W późniejszym czasie, wraz z narastaniem warstwy kulturowej i zapewne zniszczeniem wcześniejszego budynku (1740 r.?) fundament został nadbudowany, nieco rozszerzony i ponownie wzniesiono na nim ściany.

W trakcie badań pozyskano m. in. 250 fragmentów naczyń ceramicznych, 162 fragmenty kafli garnkowych, 26 kafli licowych, 15 fragmentów szyb okiennych oraz 4 podkowy.

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się w WKZ w Olsztynie.

Nadzór został zakończony.

OLECKO, Plac Zamkowy 3, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 18-80/-

- ogrody zamkowe (?) - nowożytność

Nadzór archeologiczny, przeprowadzony w sierpniu, przez mgr Jerzego Marka Łapo (autor sprawozdania, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie). Finansowane przez Wszechnicę Mazurską w Olecku. Przebadano powierzchnię 40 m².

Nadzorem archeologicznym objęto prace budowlane, przeprowadzone na obszarze położonym około 70 m na północny-wschód od dawnego oleckiego Zamku. Wykopano 4 równoległe rowy o długości około 20 m i szerokości około 0,5 m, sięgające głębokości około 2 m i odległe od siebie o około 3 m.

We wszystkich rowach odsłonięto układ warstw zaburzony przez prace ziemne związane z nieistniejącymi już budynkami, znajdującymi się niegdyś przy dawnej Schloss Strasse, posadowieniem budynku rektoratu „Wszechnicy Mazurskiej”, brukowaniem placu przed rektoratem, budową boisk oraz zapewne z pozyskiwaniem piasku i żwiru.

W dwóch środkowych rowach (II i III) odkryto spagową partię starszego wkopu o powierzchni około 50 m² i pierwotnej miąższości dochodzącej do co najmniej 1 m.

Wypełnisko wkopu stanowił szary piasek, w którym odkryto 1 fragment wylewu i 1 fragment brzośca naczynia ceramicznego. Odkryty humus pierwotny w części południowej badanego obszaru miał miąższość 4-5 cm, w części północnej (od strony jeziora) humus „przechodził” w warstwę ciemnoszarego piasku o miąższości do 50 cm.

Na krańcach rowów III i V odkryto wkop, który wypełniony był dużą ilością luźnych cegieł, pochodzących ze zburzonych XX-wiecznych budynków, stojących dawniej nieopodal.

Obszar objęty nadzorem znajdował się już poza strefa intensywnej działalności budowlano - gospodarczej, związanej z funkcjonowaniem założenia zamkowego. Być może znajdowały się tutaj (zwłaszcza bliżej jeziora) tereny związane z działalnością rolniczą, np. ogrody.

Wobec pozyskania zaledwie 2 fragmentów naczyń ceramicznych trudno określić ściślejszą chronologię ich użytkowania i późniejszych przekształceń terenu, jednak zachodziły one nie wcześniej niż w XVIII w.

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się w WKZ w Olsztynie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Studia Angerburgia”, „Jaćwież”.

OLECKO, st. 2, Plac Wolności 6 C i 6D, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 18-80/3

- zespół starego miasta (XVI-XX w.)

Nadzór archeologiczny, przeprowadzony w terminie od 8 do 15 października, przez mgr Jerzego Siemaszko (autor sprawozdania). Finansowane przez inwestorów prywatnych. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 187, 5 m².

Zespół starego miasta w Olecku obejmował rynek o zasięgu określonym w akcie lokacyjnym z 1560 roku oraz przylegające ulice.

Podczas kopania wykopu pod fundamenty budynku stwierdzono, że pierwotna, historyczna zabudowa, istniejąca w tym miejscu od XVI wieku, została całkowicie zniszczona wraz ze wszelkimi strukturami ziemnymi. W wykopie natrafiono jedynie na fundamenty i piwnice budynku, który powstał w XX wieku, zapewne w okresie międzywojennym, zaś uległ zniszczeniu w 1945 roku. O późnej metryce budowli świadczą detale konstrukcyjne oraz wydobyte artefakty (butelki po piwie, fragment roweru, ceramika kamionkowa, fragmenty. wodomierzy). Te ostatnie ewidentnie pochodzą z okresu dwudziestolecia międzywojennego. Najwyraźniej podczas kopania wykopu pod dwudziestowieczny budynek, o rozmiarach zbliżonych do obecnie powstającego, zniszczono i usunięto wszelkie elementy starszej zabudowy, wraz z warstwą kulturową i zabytkami. W tej sytuacji nie natrafiono w wykopie na żadne struktury archeologiczne.

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się u WKZ w Olsztynie.

Nadzór został zakończony.

OLKUSZ, st. 2, gm. *loco*, woj. małopolskie, AZP 98-53/38

- miasto nowożytne

Sondażowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 15 do 24 września, przez dr Dariusza Rozmusa (autor sprawozdania), w celu weryfikacji badań georadarowych z 1998 roku. Finansowane przez Urząd Miasta w Olkuszu. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 9 m².

Stwierdzono podczas badań, że około 70% powierzchni obszaru przeznaczonego pod wykop zajmowała instalacja wodociągowa z początku XX wieku. Nadmienić trzeba, że wspomniana powyżej instalacja nie posiada zachowanej dokumentacji technicznej. Prawdopodobnie instalacja ta powstała w latach 1904-1906 w trakcie budowy wodociągu z Witeradowa.